

בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ו
בסימן תרבות ואמנות
בין אדם לאמונתו, לעמו וליצירתו

הפעלה 8 – בין אדם להוריו – הקדמה ומקורות

חמ"ד של חופש – בין אדם להוריו

רציונאל:

מצוות כיבוד הורים נראית לנו כמצווה מובנת מאליה – הרי אבא ואימא שלנו ילדו אותנו, מגדלים אותנו, דואגים לנו – ברור שנכיר להם טובה ונכבד אותם! למה צריך לצוות על כך? אלא שלפעמים...
אנו נוטים לזלזל דווקא בדברים המובנים מאליהם. אנו מתרגלים אליהם ומקבלים אותם כמו שהם. ברור לנו שאבא ואימא דואגים לנו, כמו שחיות דואגות לצאצאים שלהם. אנו לא חושבים שיכול להיות גם אחרת...

אנו צריכים לסגל לעצמנו את מידת הכרת הטוב – לזכור איך אבא ואימא קמו אלינו בלילה כשהיינו תינוקות, ואיך הם החליפו לנו טיטול... וקילחו אותנו... ולקחו אותנו לגן שעשועים... וקנו לנו צעצועים... ובישלו לנו אוכל טעים... ונתנו לנו דברים טובים לכבוד שבת... ומתנות... כל זה לא ברור מאליו והיה יכול להיות גם אחרת!

ומתוך הכרת טוב זו אנו גם לומדים להכיר טוב גם כלפי הקב"ה, שהוציא אותנו ממצרים ודאג לכל צרכינו במדבר 40 שנה, שנתן לנו תורה והוריד לנו מן והאכיל אותנו שליו ונתן לנו באר מים והכניס אותנו לארץ-ישראל ועזר לנו לנצח במלחמות ולהקים את מדינת ישראל ועוד יעזור לנו בקרוב לבנות את בית המקדש...

צריך ללמוד להכיר תודה!

המטרות:

- התלמידים ילמדו להתבונן על כל הטוב שההורים מרעיפים עליהם.
- התלמידים יפתחו את מידת הכרת הטוב כלפי ההורים וכלפי הקב"ה.

ההכנות הנדרשות:

- יש להביא כמות גדולה של פתקים ריקים.
- יש להביא בריסטולים כמספר הקבוצות.

ההפעלה:

סיפור: לא נפסיק לומר תודה

- נספר

"את הדרך לביתך אני מכיר אפילו בעצימת עיניים", אמר חנן לשי בדרכם מבית הספר. "מתערבים שלא", ענה שי. "תקשור לי את העיניים ותראה בעצמך שאגיע", אמר חנן בקול נעלב. הרעיון מצא חן בעיני שי שהיה ילד שובב במיוחד. הוא קשר בצעיף את עיניו של חנן ואמר: "אני רץ מהר, נראה מתי תגיע".
חנן היה בטוח שזה בכלל לא קשה. הוא מישש את הגדר המובילה אל ביתו של שי והתקדם לאט לאט. לפתע נתקל באבן ומעד. חנן נבהל, המכה שקיבל כאבה לו. הוא מיהר להסיר את

בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ו
בסימן תרבות ואמנות
בין אדם לאמונתו, לעמו וליצירתו

הצעיף מעיניו והתבונן על ברכו הכואבת שבצבצה מבעד לחור גדול שנפער ממכנסיו. כשהרים את עיניו גילה שהוא נמצא ברחוב לא מוכר, נדמה לו שמעולם לא היה כאן קודם. חנן היה חסר אונים. מה יעשה? אימא לא תדאג לו, כי תחשוב שהגיע אל ביתו של שי כפי שסכמה איתו. ואימא של שי לא תדע היכן למצוא אותו. שי ישב על המדרכה. דמעות גדולות זלגו מעיניו. הברך כאבה לו והוא היה רעב צמא ובעיקר מפוחד. "מה קרה ילד?" שמע קול מאחוריו. היו אלו איש ואישה שהלכו ברחוב. הם עזרו לחנן לקום והזמינו אותו להיכנס אל ביתם ששכן בקרבת מקום. "תודה רבה", אמר חנן וכבר הפסיק לבכות. האיש חיטא את הברך וחבש אותה והאישה הביאה לחנן זוג מכנסים חדשות במקום אלו שנקרעו. "ממש תודה", התרגש חנן. להפתעתו הזמינו אותו הזוג הנחמד לסעוד עימם. הם נתנו לו לשתות ולאכול וכשסיים עזרו לו לברך ברכת המזון מתוך הסידור. לבסוף הצליחו לאתר את אימו של חנן ולספר לה היכן הוא נמצא. אימו של חנן טלפנה אל אימו של שי והרגיעה אותה שהכול בסדר וגם נתנה לה את הכתובת המדויקת של הזוג. חנן לא ידע כיצד להודות לזוג שכה הטיב עימו. הוא התמלא ברגש של הכרת הטוב, לא היו לא מספיק מילים לספר עד כמה הם עזרו לו. "תודה", הוא מלמל, "אלפי תודות... לעולם לא אשכח כיצד עזרתם לי!"

חושבים יחד

- האם קרה לכם פעם שמישהו טיפל בכם כשנפצעתם? נתן לכם לאכול ולשתות כשהייתם רעבים וצמאים והלביש אתכם בבגדים חדשים? מי עושה לכם את כל הטובות הללו מידי יום?
- האם אתם מרגישים אותו הרגש של הכרת הטוב כלפי ההורים?
- מה עוד עושים למעננו ההורים?
- חשבו: כיצד הכרת הטוב כלפי ההורים מביאה אותנו להרגיש הכרת הטוב כלפי הקב"ה?
- נסכם:

ההורים שלנו ילדו וגידלו אותנו. הם דואגים לנו בכל רגע ורגע שנרגיש טוב, שלא יחסר לנו דבר. הם מרעיפים עלינו אהבה ומתפללים לשלומנו. הם מחנכים אותנו לתורה ולמעשים טובים. אם נערוך רשימה של כל הטובות שההורים שלנו עושים למעננו לא נוכל להפסיק להודות להם. הכרת הטוב כלפי ההורים היא כל כך חשובה, כי היא מלמדת אותנו להכיר טובה כלפי הקב"ה שאוהב ודואג בכל רגע ורגע לכולנו.

הלכה יומית

"מֵאֲכִילוּ וּמִשְׁקָהוּ, מִלְבִּישׁ וּמְכַסֶּה, מְכַנֵּס וּמוֹצֵא. וַיִּתְּנֵנוּ לוֹ בְּסֶבֶר פְּנִים יְפוֹת... " (קיצור שולחן ערוך מקור חיים הלכה קמ"ג)

חושבים יחד

- מה מצווה הבן לעשות להוריו?
- כיצד הלכה זו מבטאת הכרת הטוב כלפי ההורים?

בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ו
בסימן תרבות ואמנות
בין אדם לאמונתו, לעמו וליצירתו

משחק – אומרים תודה

המטרה: לאסוף כמה שיותר טובות שההורים שלנו עושים למעננו.

נתחלק לקבוצות.

נחלק לכל קבוצה כמות פתקים ריקים.

המשימה:

1. לכתוב בקצרה (ראה דוגמא) כמה שיותר דוגמאות לאלפי הטובות שאבא ואימא עושים עבורנו.
  2. להדביק על בריסטול את כל הפתקים בסדר כזה שתיווצר המילה תודה.
  3. הקבוצה שיצרה את המילה 'תודה' הגדולה ביותר עם הכי הרבה פתקים – מנצחת.
- נצלם את תלמידי הקבוצה יחד עם התוצרים נדפס ונשלח במתנה להורים.

דוגמאות לפתקים:

1. שומרים על ניקיונו	12. מספרים סיפורים
2. נותנים לנו אוכל מזין וטעים	13. מרגיעים
3. מלבישים	14. אוהבים
4. קונים נעלים	15. מחנכים
5. קונים מתנות	16. מענישים כדי שנתחנך
6. נותנים משחקים	17. מחמיאים
7. מכינים הפתעות	18. מעודדים
8. מסיעים לחוגים	19. מלמדים תורה
9. מטפלים כשחולים	20. מתפללים עלינו
10. חובשים	21. מטיילים איתנו
11. מלטפים	22. מלמדים לשחות
23. מעניקים דמי כיס	
24. מסדרים עבורנו	
25. ערים בלילה כשאנו לא נרדמים	

בע"ה, חמ"ד של חופש תשע"ו
בסימן תרבות ואמנות
בין אדם לאמונתו, לעמו וליצירתו

העשרה – סיפור על הכרת הטוב

מעשה בעשיר אחד שאימץ ילד רך בשנים יתום מאב ואם. גידל אותו כבן, נתן לו כל מחסורו ביד רחבה, והעניק לו רוב טובה. התרגל הנער למצבו הטוב, ולא ידע להעריך כראוי את גודל הטובה, אף זלזל לפעמים, ודרש דרישות מופרזות... לימים, הגיע אל בית העשיר עני המחזר על הפתחים. חס עליו העשיר, הכניסו לביתו, נתן לו ארוחה טובה ומקום ללון, בצאתו - נתן לו סכום כסף, ואף צייד אותו בצידה לדרך. עני זה לא חדל מלהודות לבעל הבית: על כל כפית שאכל - פיו מלא ברכות ותשבחות. על כל פעולה, עבור כל טרחה - שבח והודיה. ראתה זאת בעלת הבית וכאבה: מדוע עני זה, אשר אכל ולן בביתנו יום אחד בלבד, כה מודה ומשבח, ופיו מלא ברכות ותשבחות, ואילו הנער היתום הזה, אשר כה מתאמצים אנו למענו יום ולילה - אינו נוהג כלפינו בכבוד הראוי?
אמר לה בעלה: "אל דאגה, בעוד מספר ימים תראי שיחול מהפך!" הלך העשיר אצל הנער ואמר לו: "הלוא יודע אתה כי אינך בננו האמיתי, בהיותך ילד רך בשנים חסנו עליך ואספנו אותך אל ביתנו. ואולם עתה אנחנו כבר די מבוגרים, וברוך ה' אנו רואים שאתה מסוגל להסתדר בכוחות עצמך. אנא ארוז חפצך, פנה לדרךך, והתחל לבנות את חייך בכוחות עצמך".
הנער הנדהם לא ידע את נפשו. כהלום רעם, ארוז כמה מחפציו, נטל עימו צידה, ויצא לדרך. לא ידע אנה יפנה ולאן ילך, הלך כה וכה, ישב על ספסל, אכל מעט, נרדם. רוח קרה הצליפה בו בלילה וניעור בפחד ובדאגה. כך הסתובב יום יומיים ושלושה וליבו מלא צער ודאגה.
או אז בא אליו העשיר ואמר לו: "בני היקר, רואה אני כי קשה עליך להסתדר לבד, החלטתי להחזירך אל ביתי..." שמח הנער שמחה גדולה, חזר לבית העשיר, ופיו לא חדל מלשבח ולהלל את מיטיביו. על כל כפית שאכל - פיו מלא ברכות ותשבחות. על כל פעולה, עבור כל טרחה - שבח והודיה! ואשת העשיר נדהמת, הכיצד חל המהפך?! לאן הלך בימים אלו?! אולי נשלח לקורס מזורז בפיתוח מידת הכרת הטוב?